

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

**Факультет психології
Кафедра педагогіки та корекційної освіти**

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
проф. _____ С.О. Чернецький
_____” _____ 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПН 2. 1 ПЕДАГОГІКА

напрямок підготовки **6.020302 Історія**

спеціальність _____ історія _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет/центр Історичний факультет

Дніпропетровськ
2015 рік

Робоча програма з нормативної дисципліни «Педагогіка» для бакалаврів за напрямом підготовки

6.020302 Історія

«09» червня 2015 р. 11 с.

Розробник: Ніколенко Людмила Миколаївна, доцент кафедри педагогіки та корекційної освіти ДНУ ім. Олеся Гончара, кандидат педагогічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і корекційної освіти. Протокол від «16» червня 2015 р. № 17.

Завідувач кафедри
Гладуш В.А.
« » _____ 2015 р.

Схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки/спеціальністю **6.020302 «Історія».**

„ ” _____ 2015 р. №

Голова _____ (проф. Архірейський Д. В.)
„ ” _____ 2015 р.

Схвалено Вченою радою факультету психології.

Протокол від « 30 » червня 2015 р. №11

Голова _____ (Волков Д.С.)
„31” серпня 2015 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0303 Історичні науки	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.020302 «Історія»		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Загальна кількість годин – 144		Семестр	
		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3, самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		32 год.	
		Практичні, семінарські	
		8 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Індивідуальна робота	
		-	
		Самостійна робота	
		104	
Індивідуальні завдання			
-			
Вид контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. **Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка»** є формування системи знань, умінь, навичок з навчання й виховання учнів, обґрунтування шляхів і умов ефективного впливу на їх особистісний розвиток, необхідних для ефективної діяльності вчителів.

2.2. **Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка» є:**

- надання студентам знань теоретичних положень педагогіки;
- систематизація способів засвоєння, відтворення і тлумачення основних понять педагогіки;
- практичне оволодіння технікою керівництва процесом навчання й виховання;
- оволодіння ефективними шляхами впливу на розвиток особистості;
- формування професійно-педагогічної позиції, потреби у самовдосконаленні;
- формування освіченої, творчої особистості майбутнього вчителя.

2.3. **Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:**

- **знати:**
 - основні поняття, терміни, концепції педагогіки;
 - стан сучасної педагогічної думки на основі теоретичного опрацювання спеціальної літератури;
 - специфіку предмета, завдання та методи педагогіки, її в системі гуманітарних наук;
 - методи науково-педагогічних досліджень;
 - вікові та індивідуальні особливості розвитку та виховання особистості;
 - сутність основних напрямів всебічного розвитку особистості;
 - методи стимулювання учнів до активної роботи над особистим розвитком та самовдосконаленням;
 - особливості застосування методів виховання;
 - особливості проведення колективних творчих справ;
 - методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів;
 - методи навчання і особливості їх використання залежно від індивідуальних особливостей учнів;
 - різноманітні форми організації навчально-виховного процесу в школі;
 - зміст, принципи та методіку особистісно орієнтованого, інтерактивного навчання й виховання;
 - систему професійно важливих якостей вчителя.
- **уміти:**
 - вивчати індивідуальні особливості учнів і колективу, тобто використовувати діагностику;
 - приймати рішення, передбачувати результат, поєднувати завдання виховання і розвитку особистості з урахуванням її можливостей;
 - приваблювати учнів до теоретичної, практичної і дослідницької діяльності з урахуванням їх інтересів і можливостей;
 - визначати за зовнішніми прикметами і вчинками дітей зміни в їх психічному стані, розуміти їх поведінку в конкретних життєвих ситуаціях;
 - застосовувати методи і засоби навчально-виховної роботи для досягнення учнями найкращих успіхів в умовах диференціації;
 - виявляти в навчальному предметі на різних рівнях його вивчення основні провідні ідеї, поняття, переконання для розвитку в учнів творчого мислення;
 - самостійно аналізувати педагогічні дії;
 - розробляти систему управління і самоуправління вихованців в залежності від мети виховання, інтересів, волі, бажань, здібностей дітей;
 - поєднувати цілі дітей і цілі виховання, враховувати взаємовідношення, особисті симпатії і антипатії учнів в ході педагогічного процесу;
 - дотримуватись в своїй діяльності професійно-педагогічних етичних норм;
 - підтримувати й формувати сприятливий для успішної педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат в колективі;
 - попереджати й знаходити ефективні варіанти розв'язання педагогічних конфліктів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки. Теорія виховання.

Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину

Поняття про педагогіку. Виникнення і розвиток педагогіки. Предмет і завдання педагогіки. Педагогічна наука і педагогічна практика. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками.

Тема 2. Методологія і методи педагогічних досліджень

Наукові підходи до розуміння сутності поняття «методологія наукового дослідження». Способи та рівні науково-педагогічного дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень у сучасній педагогічній науці.

Тема 3. Розвиток і формування особистості

Загальні закономірності розвитку особистості. Розвиток людини. Особистість, індивідуальність та індивід. Рушійні сили процесу розвитку особистості. Середовище, виховання та спадковість.

Роль спадковості у людському розвитку. Проблема успадкування спеціальних задатків, інтелектуальних та моральних якостей.

Вплив середовища на процес формування особистості.

Вікові кризи у розвитку особистості. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості. Активна діяльність особистості як фактор її розвитку.

Тема 4. Сутність, зміст процесу виховання

Визначення поняття виховання. Поняття про процес виховання. Структура процесу виховання. Мотиви виховання. Умови для ефективності процесу виховання.

Мета виховання у цивілізованому суспільстві на сучасному етапі. Розвиток уявлень про виховання та його цілі. Національне виховання. Головна мета національного виховання. Поняття про ідеал.

Суть змісту виховання у сучасній школі. Система актуальних виховних завдань (інтелектуальне, патріотичне, правове, моральне, художньо-естетичне, трудове, екологічне, фізичне виховання). Засвоєння соціального досвіду. Самовиховання учнів.

Тема 5. Основні закономірності та принципи виховання

Процес виховання як система. Особливості виховного процесу. Загальні закономірності процесу виховання. Принципи виховання. Характеристика принципів виховання.

Тема 6. Методи виховання

Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності. Методи стимулювання. Вибір методів виховання.

Тема 7. Формування колективу, його вплив на виховання особистості

Колектив як форма виховання. Учнівський колектив. Розвиток дитячого колективу. Колектив і особистість.

Тема 8. Класний керівник. Функції, напрями і форми роботи. Педагогічне управління колективом. Класний керівник. Функції, напрями і форми роботи.

Змістовий модуль 2. Теорія освіти і навчання. Школотознавство.

Тема 9. Дидактика. Зміст освіти в структурі сучасної школи

Поняття про дидактику. Історія розвитку дидактики. Освіта як багатоаспектне поняття. Основні тенденції сучасної освіти. Стратегія розвитку освіти в Україні. Основні завдання дидактики.

Поняття про зміст освіти. Фактори, що зумовлюють формування змісту освіти. Теорії організації змісту освіти. Наукові вимоги до формування змісту освіти. Реалізація змісту освіти в сучасній школі.

Тема 10. Структура та організація процесу навчання

Суть процесу навчання. Процес навчання як система. Цілі процесу навчання (цільовий компонент). Стимулювання процесу навчання (стимуляційно-мотивуючий компонент). Зміст навчального процесу (змістовий компонент). Організація навчально-пізнавальної діяльності учнів (операційно-діяльнісний компонент). Контроль і регулювання навчально-пізнавальної діяльності

(контрольно-регулювальний компонент). Оцінка і самооцінка якості оволодіння виучуваним матеріалом (оцінно-результативний компонент). Навчання, розвиток і виховання.

Тема 11. Закономірності, принципи і методи навчання

Історія проблеми. Класифікація закономірностей навчання. Поняття про принцип, правило. Система дидактичних принципів.

Поняття про методи навчання. Класифікація методів навчання. Методи організації та самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності. Методи стимулювання і мотивації учіння. Методи контролю і самоконтролю в навчанні. Бінарні методи навчання. Ситуаційний метод. Вибір методів навчання.

Тема 12. Форми організації навчання

Поняття про форми навчання. 3 історії форм організації навчання. Типи уроків, їх структура. Психолого-дидактичні та гігієнічні вимоги до уроку у загальноосвітньому навчальному закладі. Аналіз уроку. Визначення мети уроку. Основні критерії ефективності уроку. Планування уроків різних типів. Самоаналіз уроку. Нестандартні уроки. Допоміжні форми навчання.

Тема 13. Контроль та оцінювання. Диференційоване навчання в школі. Навчання обдарованих дітей. Відставання учнів у навчанні

Психолого-педагогічні вимоги до перевірки та оцінки знань, умінь і навичок. Види контролю: попередній, поточний, періодичний та заключний.

Методи контролю: усний, письмовий, графічний, програмний. Особливості проведення контрольних робіт. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за 12-бальною шкалою оцінювання. Стимулююча та корекційна роль оцінки. Врахування індивідуальних особливостей учнів у процесі оцінювання їх навчальних досягнень.

Тема 14. Управління загальноосвітньою школою

Принципи управління освітою. Структура управління освітою в Україні. Системний підхід до управління педагогічним процесом. Керівна діяльність адміністрації. Педагогічна рада школи. Функції директора школи та його заступників. Планування роботи у загальноосвітньому навчальному закладі. Оцінка ефективності управління загальноосвітньою школою.

Тема 15. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності

Інновації в освіті. Передовий педагогічний досвід і впровадження досягнень педагогічної науки. Педагогічне новаторство. Критерії педагогічних інновацій. Інноваційне середовище.

Тема 16. Сучасний учитель, його діяльність і професійне зростання

Учитель, його роль і значення у навчально-виховному процесі. Функції учителя. Науково-методична робота у загальноосвітньому навчальному закладі. Підвищення фахової кваліфікації педагогів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна і вечірня форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7						
Змістовий модуль 1												
Загальні основи педагогіки. Теорія виховання.												
Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину	8	2				6						
Тема 2. Методологія і методи педагогічних досліджень	9	2				7						
Тема 3. Розвиток і формування особистості	11	2	2			7						

Тема 4. Сутність, зміст процесу виховання	8	2				6							
Тема 5. Основні закономірності та принципи виховання	8	2				6							
Тема 6. Методи та форми виховання	11	2	2			7							
Тема 7. Формування колективу, його вплив на виховання особистості.	9	2				7							
Тема 8. Класний керівник. Функції, напрями і форми роботи.	8	2				6							
Разом за змістовим модулем 1	72	16	4			52							
Змістовий модуль 2. Теорія освіти і навчання. Школознавство.													
Тема 9. Дидактика. Зміст освіти в структурі сучасної школи	8	2				6							
Тема 10. Структура та організація процесу навчання	8	2				6							
Тема 11. Закономірності, принципи і методи навчання	11	2	2			7							
Тема 12. Форми організації навчання	9	2				7							
Тема 13. Контроль та оцінювання. Диференційоване навчання в школі. Навчання обдарованих дітей. Відставання учнів у навчанні	9	2				7							
Тема 14. Управління загальноосвітньою школою	9	2				7							
Тема 15. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності	8	2				6							
Тема 16. Сучасний	10	2	2			6							

учитель, його діяльність і професійне зростання												
Разом за змістовим модулем 2	72	16	4			52						
Усього годин	144	32	8			104						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вікові особливості психічного та фізичного розвитку особистості	2
2	Організаційні форми виховної роботи	2
3	Загальні методи навчання. Проблемно-розвивальне навчання	2
4	Майстерність вчителя у здійсненні навчання обдарованих дітей. Прийоми подолання відставання учнів у навчанні	2
Усього годин		8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	Вид с/р
1	2	3	4
I. Загальні основи педагогіки. Теорія виховання			
1	Загальні засади педагогічної науки	6	Схема (таблиця) «Галузі сучасної пед. науки»
2	Характеристика вікових періодів розвитку особистості. Вікові кризи та способи їх подолання	7	Повідомлення
3	Напрями виховної роботи та їх завдання у всебічному розвитку особистості	7	Конспект
4	Методи і прийоми самовиховання. Програма саморозвитку особистості	6	Програма саморозвитку
5	Теорія виховання особистості у колективі (за А. Макаренком).	6	Тези
6	Неформальні колективи та їх роль у вихованні особистості	7	Повідомлення-презентація
7	Система роботи класного керівника із батьками учнів	7	Сценарій проведення однієї із форм роботи з батьками
8	Педагогічне спілкування	6	Вимоги до вчителя
II. Основи дидактики. Школознавство			
1	Дидактична система Я.А.Коменського	6	Конспект
2	Класифікація принципів навчання	6	Характеристика принципів
3	Нетрадиційні методи навчання у сучасній школі	7	Опис одного з методів
4	Позаурочні форми організації навчання	7	Сценарій проведення

			однієї з позаурочних форм навчання
5	Індивідуалізація та диференціація навчання	7	Повідомлення
6	Підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Атестація педагогічних кадрів	7	Вимоги до кваліфікац. категорій вчителя
7	Структура управління ЗНЗ	6	Схема (на прикладі конкретного ЗНЗ)
8	Науково-методична діяльність вчителя	6	Характеристика одного із фахових часописів
Усього годин		104	

7. Індивідуальне завдання

Не передбачено

8. Методи навчання:

- **словесні** (лекція, бесіди, дискусії, консультації);
- **наочні** (демонстрація);
- **практичні** (самостійна робота);
- **проблемні** (проблемна лекція, частково-пошукове навчання);
- **інтерактивні** (лекція-бесіда, диспут, мозковий штурм, вирішення педагогічних задач, презентація, зміни позицію).

9. Методи контролю

- Практична контрольна перевірка (синтезована – узагальнена перевірка знань, умінь);
- Тести множинного вибору у модульній контрольній роботі;
- Підсумковий (екзамен проводиться у формі виконання письмової роботи);

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	Екзамен	Сума
36	24	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		

0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* оцінка F виставляється тільки за результатами складання заборгованості комісії

11. Методичне забезпечення

1. Никоненко Н.В. Педагогіка: Дидактичні матеріали: Навчальний посібник для студентів денної та заочної форм навчання // Н.В.Никоненко, Л.М. Ніколенко. – Д. : Акцент ПП, 2015. – 122 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Нав. посіб. Вид. 4-те, перероб., доп. – К. : Академвидав, 2014. – 616 с. (базовий підручник).
2. Громкова М.Т. Психология и педагогика профессиональной деятельности: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 415с. – (Серия «Педагогическая школа. XXI век»).
3. Крыжко В.В., Павлютенков Е.М. Основы менеджмента в образовании: теория, практика и психология успешного управления. – Запорожье: Просвіта, 2000. – 260с.
4. Пехота О.М., Старева А.М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя: Монографія. – 2-ге вид. доп. та перероб. – Миколаїв: Вид-во „Іліон”, 2007. – 272с.
5. Педагогіка: Навч. посібник /В.М.Галузьяк, М.І.Сметанський, В.І.Шахов. – 3-є вид., випр. і доп. – Вінниця: ДП „Державна картографічна фабрика”, 2006. – 400с.
6. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія /С.О.Сисоєва, А.М.Алексюк, П.М.Воловик та ін.; За ред. С.О.Сисоєвої. – К.: ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
7. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: Учеб. пособие. – М.: Нар. образование, 1998. – 256 с.

Додаткова

1. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества. – К.: Освіта, 1991. – 110 с.
2. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
3. Освітні технології: Навч. – метод. посіб. /О.М. Пехота, А.З.Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
4. Ротенберг В.С., Бондаренко С.М. Мозг. Обучение. Здоровье: Кн.для учителя. – М.: Просвещение, 1989. – 239 с.: ил.
5. Семиченко В.А. Психология педагогической деятельности: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2004. – 335 с.
6. Хуторской А.В. Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному?: Пособие для учителя. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2005. – 383 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof> – Загол. з екрана.

3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
4. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.

14. Структура рейтингової системи оцінювання дисципліни

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Кафедра педагогіки та корекційної освіти

Дисципліна: «Педагогіка»

Академічні групи: П -14– 1,2,3

Навчальний рік: 2015-2016

Семестр: 3-й

Елементи контролю за 1 змістовним модулем: (36 балів)

1. Участь у практичних заняттях (обговорення проблемних питань) – 3 б. Усього занять – 4. Максимальна кількість – **12** балів.
2. Виконання завдань самостійної роботи – по 3 б. за кожен вид с/р. Усього тем – 8. Максимальна кількість балів – **24** бали.

Елементи контролю за 2 змістовним модулем: (24 бали)

1. Виконання завдань самостійної роботи – по 3 б. за кожен вид с/р. Усього тем – 8. Максимальна кількість балів – **24** бали.

Екзамен (у формі письмової тестової роботи) - **40** балів
Усього – 100 б.

ТЕРМІН СКЛАДАННЯ : 17-й ТИЖДЕНЬ

ТЕРМІН ПЕРЕСКЛАДАННЯ: 18-й ТИЖДЕНЬ

Доцент

Ніколенко Л.М.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та корекційної освіти

від _____, протокол № _____

Завідувач кафедри педагогіки та корекційної освіти

_____ В.А. Гладуш